

ORIENTAČNÍ RESTAURÁČNÍ PRŮZKUM VÝPRAVNÍ BUDOVA ŽELEZNIČNÍHO NÁDRAŽÍ – EXTERIÉR TEPLICE V ČECHÁCH

RESTAURÁČNÍ ZÁMĚRY – EXTERIÉR

Orientační restauráční průzkum exteriéru výpravní budovy železničního nádraží Teplice v Čechách, byl prováděn za plného provozu, ze žebříku, střech a jinak hůře dostupných míst. Nebylo tak možné důkladně sondovat všechna místa. Proto doporučuji dílčí cílené restauráční průzkumy, které budou upřesňovat jednotlivé postupy.

Před zahájením prací je nutné provedení laboratorních analýz (salinita soklových částí, měření profilu vlhkosti zdiva v soklových částech) a zkoušek technologií a materiálů na jejichž základech bude zvolen optimální postup, který nebude poškozovat původní materiály. Každý jednotlivý specialista zodpovídající za určitou materiálovou část objektu musí navrhnout optimální technologie a materiály po provedení dílčích cílených restauráčních průzkumů, jejichž součástí musí být i zkoušky jednotlivých postupů a užitých materiálů.

V případě nutnosti demontáže některých prvků, je nutné, aby provádějící odborník po cíleném restauráčním průzkumu předložil podrobný návrh postupu a ochrany původních matric, včetně jejich zpětného osazení a ukotvení (návrh materiálů)

Náhrady dožilých materiálů provádět pouze v nejvyšší nutné míře a to v materiálu shodném s původním a důkladnou dokumentací všech kroků.

Dokumentace jednotlivých zásahů budou pořízeny před zahájením prací, v jejich průběhu i závěru. Tyto budou součástí restauráčních zpráv k jednotlivým materiálům exteriéru s podrobným popisem užitých technologií a materiálů.

Veškeré jednotlivé kroky je nutné konzultovat se zástupci NPÚ a důkladně dokumentovat.

1

Fasáda

- **Trasování veškerých rozvodů inženýrských sítí doporučuji ve starších trasách**
- **Lokální ošetření míst s nižšími rostlinami biocidním prostředkem** a následnou mechanickou redukcí, konsolidace oslabených omítkových vrstev organokřemičitanem pro zásadité materiály
- Lokální redukce dožilých omítkových vrstev a vrstev materiálově nevyhovujících. **Nejstarší a nejvíce dochovaná omítková vrstva je velmi kvalitní, vápenná s přídavkem drcené terakoty**, proto by bylo dobré provedení chybějících částí v omítkové vrstvě shodné kvality. **Není žádoucí plošné převrstvení plastických prvků novou štukovou vrstvou, protože by došlo ke ztrátě jemné modelace**
- Šetrné omytí recentní barevné vrstvy vodou od povrchových nečistot, lokální mechanická redukce nejmladších nesoudržných barevných souvrství
- **Barevnost fasády provést vápennou barvou bez přídavku běloby, tónovanou minerálními pigmenty (barevnost celku okrový odstín bez odlišení plastických prvků, pouze nadokenní archivoly v odstínu cihel)**
- **Klenby portiku je nutné po zpřístupnění cíleně sondovat kvůli pravděpodobnému výskytu fragmentů maleb.** V případě nálezů rekonstruovatelných fragmentů maleb je běžný postup: odkryv reprezentativního vzorku, retuše, konzervace vrstvením materiálu a rekonstrukce maleb na nový povrch. **V případě dohledání dobových snímků výzdoby kleneb portiku je možné tyto nápodobivě rekonstruovat.** Tato místa byla sondována pouze ze žebříku za plného provozu, proto je nutné provést cílený restauráční průzkum před zahájením prací a vypracovat upřesňující restauráční záměr
- **Odstranění druhotných betonových schodů** v nejmladších částech budov a jejich nahrazení materiálově a esteticky vhodnějšími

Kamenné a terakotové prvky: sochy před vstupním portikem, sloupy a pilastry vstupního portiku, sloupky zábradlí balkonu portiku, kamenné části soklových partií, kamenné parapety oken a ostatní kamenné materiály

- **Lokální ošetření míst s nižšími rostlinami biocidním prostředkem** a následnou mechanickou redukcí, konsolidace dožilých míst organokřemičitanem na kamenné matrice (všechna takto zasažená místa na všech kamenných prvcích)
- **Lokální redukce síranových krust obkladem** hydrogenuhličitanuamonného v papírovinové matrici, mechanické čištění detergenty a vodou – tento postup je myšlený pro všechny kamenné prvky zasažené tímto druhem poškození
- **Lokální redukce druhotných nátěrů** (akrylátových a emajových) vodní parou, horkým vzduchem nebo chemickou cestou dle provedených technologických a materiálových zkoušek – zvolení optimální metody, která nebude destruovat původní matrice (všechna takto zasažená místa)
- Původně pohledový kámen v soklové části fasády převrstvit štukovou omítkou a to po redukcí materiálově nevhodných či dožilých omítkových vrstev, očištění prachových depozitů, lokálních odsolovacích zábalů (kontrolní laboratorní analýza po odsolovacích cyklech, měření profilu vlhkosti zdiva) a následné konsolidaci prostředkem na bázi organokřemičitanu pro kamenné základ. Omítková vrstva by měla svým složením a charakterem napodobovat původní nebo nejstarší dochovaný materiál (zde vápenná omítková vrstva s vysokým podílem terakotové drti)
- **Šetrné mechanické odstranění kachlových obkladů ze soklové části stěn na nástupišti** a jejich nahrazení štukovou vrstvou
- **Terakotové prvky** (mísy na květiny, hlavice pilastrů na vstupní stěně v části portiku) očistit, odstranit druhotné nátěry a to mechanickou nebo chemickou cestou dle provedených technologických a materiálových zkoušek – zvolení optimální metody, která nebude destruovat původní matrici, slepit a dožilé části nahradit kopií v terakotové hmotě. Retuše nových materiálů provést nápodobivou technikou minerálními pigmenty v organokřemičitanovém základě
- **Socha pravé strany portiku (levá je poměrně novou kopií): lokální ošetření míst s nižšími rostlinami biocidním prostředkem** a následnou mechanickou redukcí, konsolidace dožilých míst organokřemičitanem na kamenné matrice, **lokální redukce síranových krust obkladem** hydrogenuhličitanuamonného, mechanické čištění detergenty a vodou. **Lokální redukce materiálově nebo esteticky nevhodných mladších materiálů a defekty sochy vyspravit umělým kamenem napodobujícím svou strukturou původní materiál a jeho opracování, zajištění trhlin. Scelující retuše a patiny minerálními pigmenty v organokřemičitanovém základu. V případě demontáže a přepravy předložit podrobný návrh provedení a následného osazení.**
- **Sloupy a pilastry portiku nejprve (po provedeném průzkumu a zkoušce technologií) očistit od mastných depozitů detergenty a vodou, lokální redukce materiálově nebo esteticky nevhodných mladších materiálů a jejich nahrazení vhodným doplňkem s odpovídající strukturou, nápodobivé scelující retuše minerálními pigmenty v organokřemičitanovém základu**
- **Kamenné parapety dle stupně degradace ošetřit viz jednotlivé body výše** (krusty, čištění, konsolidace, tmelení umělým kamenem – popřípadě jejich armování nerezovým materiálem, nebo lokální náhrady shodným materiálem. Podrobná dokumentace zásahu je samozřejmostí.

Kovové prvky

Zdobné kryty táhel, zábradlí, sloupy na nástupišti, mříže

- Doporučuji provedení rozšířených cílených rest. průzkumů s nábrusy stratigrafie pro ověření nejstarší barevnosti. Na zdobných prvcích zábradlí balkonu portiku (květy) za účelem potvrzení přítomnosti zlacené vrstvy – stratigrafická sondáž nebo odběr vzorku k laboratorní analýze (nábrus). Případná obnova pokovení květů by měla být provedená klasicky na vrstvy: suřík – Ripolin – Mixtion 12h – ryzí plátkové zlato trojitě, volně
- Mechanická redukce mladších barevných souvrství zalévajících modelaci těchto prvků (provedení zkoušek)
- Antikoroziní nátěr na kovový materiál v barevnosti cihlové pro sloupy a zábradlí (alkydové materiály). Táhlá okrové barevnosti shodné s fasádou (alkydové materiály)

Dřevěné prvky

Okna, dveře, podhled střechy nástupiště

- Povrchová úprava nejstarších **okenních rámců a dveří** byla provedená technikou fládrování – nové okenní rámy by měly tvarově i barevně kopírovat dochované barevnosti. V případě, že cílený restaurátorský průzkum těchto prvků prokáže na některých dřevěných prvcích původní fládrování, doporučuji provést zkoušky odstranění druhotných vrstev a původní restaurovat. Na místech s nedochovanou povrchovou úpravou fládrováním tuto rekonstruovat v původní technice
- **Podhled střechy nástupiště je třeba po zpřístupnění cíleně sondovat na starších dochovaných trámech se zdobným opracováním** – pravděpodobná barevnost v barvě fasády. Nejstarší trámy podrobně sondovat a pokud možno zachovat. Po průzkumu stanovit optimální postup ošetření (dřevokazné houby a hmyz, zpevnění oslabených míst a jejich materiálová rekonstrukce (tmely probarvené ve hmotě minerálními pigmenty)

Dlažba

- **Dlažba u hlavního vstupu** – omytí detergentem a vodou, lokální přeskládání a nahrazení nevhodných druhotných vysrávek materiálově a esteticky vhodnou výsádkou
- **Dlažba na balkóně portiku** – Odstranění hydroizolačního materiálu z povrchu **teraco dlažby balkonu vstupního portiku** (mechanicky, chemickou cestou na základě zkoušek, které budou provedeny před zahájením prací), její přeskládání a doplnění chybějících kusů shodným materiálem (teraco dlaždice červeně, černo šedě)

Skleněné výplně

- Odstranění plísňových a mastných depozitů detergenty s přídavkem ajatinu nebo lihu pro desinfekci materiálu, lokální drobné opravy prasklin organokřemičitým materiálem s optimálním lomem světla – vše po provedení zkoušek materiálů a technologií se stanovením nejvhodnější metody postupu. V případě demontáže předložení podrobného návrhu postupu odpovídajícím odborníkem a návrh osazení

